

OHCEJOGA GIELDDA HUKSENORTNET

24.5.2010

1. MEARRÁDUSAT	3
1.1 ULBMIL	3
2. HEIVEHANSUORGI JA EISEVÁLDDIT	3
2.1 HEIVEHANSUORGI	3
2.2 HUKSENBEARRÁIGEAHČUEISEVÁLDI	3
3. LOHPEVUOGÁDAT	3
3.1 DÁLLODOALLOVISTTI LOBI- /ALMMUHUSVULOŠVUOHTA	3
3.2 DOAIBMABIJUID LOBI- /ALMMUHUSVULOŠVUOHTA	4
4. HUKSEMA SAJÁIDUVVAN JA BIRRASA VUHTII VÁLDIN	8
4.1 SAJÁIDUVVAN	8
4.2 VISTTIID VUOGÁIDUVVAN HUKSEJUVVON BIRRASII JA DUOVDAGII	9
4.3 BIRRASA DIKŠUN JA BEARRÁIGEAHČČU	10
4.4 ÁIDUN	10
4.5 ŠILLJO GUOVLU/ ŠILLJU	11
4.6 ČUJUHUSMERKEN	11
5. HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALDE	12
5.1 HUKSENSADJI	12
5.2 HUKSEMA MEARRI	12
6. HUKSEN GÁDDEAVÁDAHKII	12
6.1 HUKSEMA SAJÁIDUVVAN JA HEIVEHEAPMI BIRRASII GÁDDEAVÁDAGAS	13
7. ČÁHCEFUOLAHUSA ORDZEN JA BODNEČÁHCEGUOVLLUIN HUKSEN	153
7.1 DÁLLODOLALLOČÁZI DOARVÁIVUOHTA	153
7.2 BÁZAHUSČÁZIIS GIEĐAHALLAN	153
7.3 SIERRAMEARRÁDUSAT DEHALAŠ BODNEČÁHCEGUOVLLUIDE	153
8. BUORRE HUKSENVUOHKI	154
9. HUKSENBARGGU ÁIGÁSAŠ ORTNET	154
10. BÁZAHUSFUOLAHUS	154
11. MEARRÁDUSAID GOHCIN, ČUOVVUN, SPIEHKKASEAPMI	164
11.1 MEARRÁDUSAIN SPIEHKKASEAPMI	164
11.2 FÁPMUIBOAHTIN	165

1. MEARRÁDUSAT

1.1 ULBMIL

Ohcejoga huksenortnet addo báikkálaš diliin boahtti plánavuloš ja heivvolaš huksema, kultuvrra- ja luondduárvvuid vuhtii váldima sihke buorre eallinbirrasa ollašuhttima ja seailluheami dáfus dárbbaslaš mearrádusat.

2. HEIVEHANSUORGI JA EISEVÁLDDIT

2.1 HEIVEHANSUORGI

Eanageavahan- ja huksenlágas ja –ásahusain ja eará eana geavaheami guoski njuolggadusaid ja mearrádusaid lassin galgá Ohcejoga gielddas čuovvut dán huksenortnega mearrádusaid, juos riekteváikkuhusaid addi oppalašlávás, sajádatlávás dahje Suoma huksenmearrádusčoakkáldagas ii leat áššis nuppe láhkai mearriduvvon (MRL 14 § 4 mom).

2.2 HUKSENBEARRÁIGEAHČČOEISEVÁLDI

Gieldda huksenberráigeahččoeiseváldi lea teknikkalaš lávdegoddi. Dan vuolušin doaibmá huksenberráigeahčču.

Mearridanválddi sirdimis mearriduvvo jođihannjuolggadusas.

3. LOHPEVUOGÁDAGAT

3.1 DÁLLODOALLOVISTTI LOBI- / ALMMUHUSVULOŠVUOHTA

Lobi / almmuhusa dárbu

Huksenortnegis sáhtta mearridit, ahte dan vistái mii lea juo, laktáseaddji dahje eanadoaluin bargama dáfus dárbbaslaš smávva lágan eará dálloallovistti go sávnni huksemii sajádatláva olggobealde heivehuvvo lohpeannudeami sajis almmuhanmeannudeapmi. Seamma guoská maid sajádatlávás čujuhuvvon seamma sullasaš dálloallovistti huksema (MRA 61 §).

Mearrádus 1, guoská oppalašlávaguovlluid, sajádatlávaguovlluid sihke lávekeah-tes guovlluid

Vistái mii juo lea ja dasa gulli dahje eanadoaluin bargama dáfus dárbbaslaš, liegga-skoadasmeahtun ja smávva lágan, eanemustá **20 m²** sturrosaš eará dálloallovistti go sávnni huksemii heivehuvvo sajádatlávaguovllu olggobealde almmuhanmeannudeapmi lohpeannudeami sajis. Goitge juos dákkáraš vistái bohta buhtes- ja bázahusčáhce-ortnet, de vistái galgá ohcat huksenlobi.

Almmuhusa galgá dahkat cálalaččat sierra rávvaga mielde. Almmuhussii galgá laktit čilgehusa huksensaji hálddašeamis, ránnjaid gullamis, sajádattevnnet, vuoddo- ja julgga-bealesiiddu tevnnegat.

Lassimearrádus:

Dakkáraš dálloallovistti huksemis, mii ii dárbbas huksenlobi, galgá almmuhit čállaččat teknihkalaš lávdegoddái dahje jođihannjuolggadusas mearriduvvon virgehálddašeaddjái ja addit dárbbaslaš čilgehusa:

Almmuhusa galgá dahkat unnimustá 14 beaivvi ovdal go huksegoahta. Teknihkalaš lávdegoddi dahje jođihannjuolggadusas mearriduvvon virgehálddašeaddji sáhtá máinnašuvvon áiggi siste das go lea almmuhusa ožžon, gáibidit huksenlobi ohcama dálloallovistti várás, goas dat gehččojuvvo dárbbaslašžan, go váldo fuopmášupmai huksema váikkuhus birrasii dahje ránnjá giddodaga geavaheapmai daikke eará erenoamš siva dihte.

Huksema sáhtá álggahit, juos teknihkalaš lávdegoddi dahje jođihannjuolggadusas mearriduvvon virgehálddašeaddji ii gáibit huksenlobi ohcama dahje, juos máinnašuvvon eiseváldi ovdal mearreáiggi nohkama almmuha, ahte huksemii ii leat eastta.

Almmuhus fámoheavvá, juos huksen ii leat álggahuvvon guđa mánotbaji siste dahje leat geargan huksemis golmma jagi siste almmuhusa vuostávdimis.

3.2 DOAIBMABIJUID LOBI - / ALMMUHANVULOŠVUOHTA

Huksenlobi sajis huksemii sáhtá ohcat doaibmabidjoloji dakkáraš huksehusaid ja rusttegiid, dego stivlli, lihti ja biippu ceggema várás, maid buohta lohpeášši čoavdin ii buot sajiin gáibit huksemis muđuid dárbbaslaš bagadallama

Doaibmabidjolohipi dárbbasuvvo lassin dakkáraš huksehusa dahje rusttega ceggema ja sajušteami várás, mii ii dollojuvvo vistin, juos doaibmabijus lea váikkuhus luonddudillái, biras guovllu eanageavahussii daikke gávpot- dahje eanadatlávvi. Doaibmabidjolohipi dárbbasuvvo maiddái eará go huksenlobi gáibideaddji vistti bajiloainnu nuppástuhtti doaibmabidjui sihke ássanvistti lanjadatortnedemiid várás (MRL 126 §).

Huksenortnegis sáhtá maid mearridit eanageavahan- ja huksenlága 129 § mielde almmuhanmeannudeami heiveheamis mearrádusa 62 §:s dárkkuhuvvon doaibmabijuide, gieldda siste dahje gieldda muhtun oasis.

Gielda sáhtá dárbbu mielde ásahtit doaibmabijuide daid sturrodaga govvideaddji kritearaid (m^3 , m^2 , m, jna.) ovddeš láhkai.

Mearrádus

Eanageavahan- ja huksenlága 126 § ja mearrádusa 62 ja 63 § vuodul mearriduvvo doaibmabidjoloji ohcamis dahje almmuhanmeannudeami heiveheamis gieldda osseviidodagain čuovvovaččat:

DOAIBMABIDJULOBIGALGÁOHCAT X
 ALMMUHUSAGALGÁDAHKAT O
 (GČRÁVALMMUHANMEANNUDEAMIS)

Osseviidodat1 =ii lávva
 Osseviidodat2 =sajádatlávva
 Osseviidodat13 = oppalaš lávva*
 Osseviidodat14 = gáddesajádatlávva

*oppalašlávain oiavvilduvvojit riektevaikkuhusaid addi oppalašlávát

Doaibmabidju:	Gieldda osseviidodat			
	1 ii lávva	2 sajádatlávva	3 oppalašlávva	4 gádde-sajádatlávva
1) Ráhkadus (huksen)				
- gáhtus, vuodu viidodat <20 m ²	O	O	O	O
- gáhtus, vuodu viidodat 20m ² -40m ²	O	X	O	X
- gáhtus > 40 m ²	X	X	X	X
- *skadjá < 10 m ²	-	O	-	-
- *skadjá 10 m ² – 20 m ²	O	X	X	X
(gč skajá meroštallama tabealla loahpas)				
- kioska (< 10 m ²)	O	X	X	X
- luoiddastanlávdi	O	X	O	X
- eará dan sullasaš rusttet	O	X	O	X
- giddodaga iežaš bázahusčáhce-ortnega ráhkadeapmi dahje rievdadeapmi (22.6.2005/437)	X	X	X	X

Doaimbaidju:	Gieldda oasseviidodat			
	1 ii lávva	2 sajadatlávva	3 oppalašlávva	4 gádde-sajadatlávva
2) Álbmotrusttet (vuodđudeapmi dahje huksen)				
- válastallanbáiki	○	X	○	X
- golfgieddi	X	X	X	X
- čoahkkananbáiki	○	X	○	○
- ásodatvovdnasadi dahje dan sullasaš	○	X	X	X
- geahččiidsadi	○	X	○	X
- álbmotdieltá dahje sullasaš	○	○	○	○
3) Sirddašanláhkai rusttet				
- ásodatvovvna** dahje –fatnasa dahje dan sullasačča doallan ovttat sajis dakkár geavahusa várás, mii ii gula dábálaš johtimii dahje fanastallamii	○	X	X	X
4) Sierrarusttet (huksen)				
- stivli 10-40m	○	X	X	X
- biipu > 10m	○	X	X	○
- vurkenlihti badjel 10 m ³ (eatnama alde)	○	X	○	X
- sabethissa	X	X	X	X
- muitumearka	○	X	○	X
- stuorralágan anteanna 10m- 25 m	-	○	-	○
- anteanna badjel 25 m	○	X	X	X
- bieggafápmorusttet	X	X	X	X
- stuorralágan čuovgastoalpu dahje vástideaddji	-	X	-	○
5) Gáddeguorarusttet (huksen)				
- stuorralágan kádja, guhkkodat badjel 10 mehtera dahje vuoddu viidodat badjel 20 m ²	○	X	X	X

Doaibmabidju:	Gieldda oasseviidodat			
	1 ii lávva	2 sajádatlávva	3 oppalašlávva	4 gádde-sajádatlávva
6) Seailluhan- dahje vuorkunsadji (ordnen)				
- eará birrasis sirrejuvnon stuorralágan vuorkun- dahje parkeenbáiki daikke dákkáraš viidodahkii buohtastahtti sadji	O	X	X	X
7) Julggabealesiiddu doaibmabidju				
- vistti julggabealesiiddu ja gáhttomáalle nuppástuhttin	O	X	O	X
- bajildusa dahje dan ivdnema nuppástuhttin	O	O	O	O
- olgguldasskoadastusa ráhkadanmateriála dahje ivnni nuppástuhttin	O	X	O	O
- gáhttagovvii váikkuheaddji markkisa bidjan	-	O	-	-
- lássajuogu nuppástuhttin	O	X	O	X
8) Máinnusdoaibmabidju				
<i>sierra máinnusrusttet</i>				
- vuollet 1 m ² iežas julggiid alde čuožžu máinnusdávvala sajušteapmi	-	O	-	-
- 1 m ² – 2 m ² iežas julggiid alde čuožžu máinnusdávvala sajušteapmi	-	X	-	-
- yli 2 m ² iežas julggiid alde čuožžu máinnusdávvala sajušteapmi	O	X	O	O
eará go eatnageaidnolágas mearriduvvon rusttega, deavstta dahje gova bidjan olggos, vistti dahje huksehusa olgoloavdaga, áiddi ded. sadjái, máinus- dahje eará gávppalaš dárkkuhusas daikke lása gokči máinusa bissovaš dahje guhkesáigásaš bidjan				
- vuollet 1m ² máinnus	-	O	-	-
- 1m ² – 2 m ² máinnus	O	X	O	O
- badjel 2 m ² máinnus				

Doaimbaidju:	Gieldda oasseviidodat			
	1 ii lávva	2 sajjádatlávva	3 oppalašlávva	4 gádde-sajjádattávva
9) Áidun (ráhkadeapmi)				
- huksejuvvon birrasii laktáseaddji earuheaddji giddes, badjel 1,2 mehtera allosaš áidi dahje gáhta rávdamuvrra	O	X	O	X
10) Fanasvisti*** < 20 m²	O	X	O	O
11) Grilligoahti < 15 m²:ä	X	X	X	X
12) Gámme	X	X	X	X
13) Loddedoardna	X	X	X	X
14) Lávvu (Ii guoskka loavdaga)	O	X	O	X

*skajáin oaivvilduvvo lieggaskoadastuvvon huksehus, mas ii leat láhtti

**ásodatvovdnan ii dollojuvvo baráhkka, mii lea jorriid alde dahje earáge huksehusa mii ii leat registeremis geaidnojohtolahkii

***fanasvistti gaska galgá leat gáttis 10 mehtera. Juos fanasvisti háliiduvvo vudolaš siva dihte sajuštuvvot lagabui gatti, gáibida dat buot dáhpáhusain doaimbaidjoloobi ohcama.

Dakkáraš šilju ráhkadusat ja rusttegat, mat eai gáibit lohpe- dahje almmuhanmeannudeami, galgá goit hukset ásahusaid ja mearrádusaid mielde doarvái guhkás ránnjá rájis ja visttiin, dat galget vuogáiduvvat birrasii iige dain oaččo šaddat ránnjái mearihis hehttehus.

Meannudanvuohkemearrádusat

Almmuhussii galgá bidjat mielddusin dárbbaslaš čilgehusa doaimbaidju viidodagas ja kvalitehtas (vuoddo- ja julggabealletevnnegat), čilgehus huksenbáikki hálddašeamis sihke sajjádattevnnet.

Almmuhanmeannudeami oktavuodas galgá almmuhussii bidjat mielddusin čilgehusa ránnjá gullamis, juos ovddalgihtii ii leat sohppojuvvon huksenbearráigeahčuin ahte, fidnus ii leat dakkáraš váikkuhus ránnjá ovdui, ahte su gullan fidnu geažil ii livččii dárbbaslaš.

Gielldda huksenbearráigeahčueiseváldi galgá almmuhusa sadjái gáibidit huksen- dahje doaibmabidjulobi ohcama, juos dat lea álmolaš ovddu dahje ránnjaid vuoigatvuodadorvvu geažil dárbbaslaš (MRL 129 § 2 mom.).

Huksema dahje eará doaibmabiju sáhtá álggahit, juos huksenbearráigeahčueiseváldi 14 beaivvi siste almmuhusa vuostávdimis ii leat gáibidan lobi ohcama almmuhuvvon fidnu várás (MRL 129 § 2 mom.).

Almmuhus fámoheavvá, juos doaibmabidju ii leat álggahuvvon ja loahpahuvvon golmma jagi siste.

4. HUKSEMA SAJÁIDUVVAN JA BIRRASA VUHTII VÁLDIN

4.1 SAJÁIDUVVAN

Gaskkat

Gaskkain mearrideapmi sajádatlávaguovllu olggobealde

Vistti gaska huksenbáikki rájis galgá leat seamma stuoris go vistti allodat goit unnimustá 5 mehtera.

Vistti gaska nuppi oamastan dahje hálddašan eatnamis vistái galgá leat unnimustá 10 mehtera.

Vistti gaska váldo- dahje máttageainnu gurggástaga guovddášsárgás galgá leat unnimustá 30 mehtera. Eatnangeainnu gurggástaga guovddášsárgás unnimustá 20 mehtera ja 12 mehtera báikkálašgeainnu gurggástaga guovddášsárgás.

Vistti gaska geainnus galgá leat dakkár, ahte huksensadjái báhcá doarvái orrumii dárkkuhuvvon šilljoviidodat ja ahte válladássi ii leat stuorát go 55 dBA, aŋkke unnimustá 20 mehtera.

Unnagealddajodas (400 V) (heanngobotnjejodas) gaska visttis galgá leat > 2m. Guovddášgealddajohtasa (20 kV) (rabasjodas) gaska visttis galgá leat > 5m, gaskkamušreanngas mihtidemiin.

Stuorragealddajodas (110 kV) gaska visttis galgá leat > 23 m, go gaskkamušjohtasis mihtiduvvo.

4.2 VISTTIID VUOGÁIDUVVAN HUKSEJUVVON BIRRASII JA DUOVDAGII

Duovdda ja luonddubiras

Visttiid sajádat huksensajis galgá leat dakkár, ahte duovdaga luondolašvuohta vejolašvuodaid mielde seailu.

Hukseimis galgá geahččalit sealluhit lunddolašvuoda sihke galgá seastit divrras šatto-lašvuoda ravdaavádagaid, luonddu dehaláš čábbodatárvvuid ja erenoamáš luonddugávd-nosat dego bođubávttit, godderokkit, goahtesajit, čáppa ovttaskas muorat, jna.

Go huksejuvvo gáddesajiide dahje jalges eatnamii dego duottarguvlui galgá erenoamaš fuomašumi giddet vistti allodatsadjái, hápmái, ollgguldasmateriálaide ja ivdnái.

Huksensadji galgá dárbbu mielde heivvolaš gilvimiiguin ovttastahttit birrasa duovdagii.

Huksenbarggu oktavuodas vaháguvvan dahje muđuid birrasa fastudeaddji oasi šilljus galgá gilvimiiguin ja guovllu geavahussii laktáseaddji ordnedemiiguin oažžut ollisvuhtii vuogas hápmái.

Boares ássangittiid oktavuhtii huksedettiin galgá visttiid soabahit huksensadjái nu, ahte árbediehtu boares hukseimis ja visttiid sajáiduvvamis daid visttiid ektui mat juo lea ja visttiide, mat huksejuvvojit seailu ja guvlui mihtilmas huksema kulturárbi ja árbeduovdda šaddet váldojuvvot fuopmášupmai.

Dálá visttiid mearri

Go huksejuvvo, daid visttiid oktavuhtii, mat juo leat, galgá huksen heivvet čuvvovuvvon huksenvuohkái ja visttiid mearrái mat leat sajáiduvvama, sturrodaga, hámi, ollgguldasmateriála, ivnniid sihke julggabealesiiddu ordnedeami dáfus. Huksensaji visttiin galgá šaddat birasgovaset dáfus hármonalaš ollisvuolta.

Lassimearrádus

Geainnu ja geaidnolaktaga ráhkadeamis galgá erenoamáš fuopmášumi giddet duovdagii muddemii ja topografijai sihke vejolaš erošuvnna váikkuhussii. Huksenbearráigeahčči eiseválddis lea vejolašvuolta gieldit geainnu ráhkadeami asttuáiggi vistái om. sivaidd vuodul.

4.3 BIRRASA DIKŠUN JA BEARRÁIGEAHČČAN

Birrasa dikšun

Huksejuvvon birrasa galgá doallat huksenlobi mielde anus ja čorga ortnegis (MRL 167 § 1 mom.).

Birrasii čielgasit váikkuheaddji olgoáittiid, komposter- dahje bázahuslihtiid dahje – gáhtusiid birra galgá dárbbu mielde gilvit oainnussuoji dahje ferte ráhkadit áiddi .

Sajádatlávvguovlluin galgá boaldinmuoraid sealluhit vuorkáin dahje áidojuvvon gáhtusa vuolde.

Birrasa bearráigeahčču

Teknikkalaš lávdegotti nammadan dárkkistanjoavku doaimmaha eanageavahan- ja huksenlágas dárkkuhuvvon huksejun birrasa dikšuma bearráigeahču ee. ordnemin dárkkis-temiid iežas mearridan áigemuttuin.

Dárkkisteami áigemuttuin ja sajiin galgá almmuhit giddodatoamasteaddjiide ja -hálddašeaddjiide huksenlávdegotti mearridan vuogi mielde.

Visttiid, rusttegiid ja šilljuid ortnegii ja bajiloidnui laktáseaddji, birasgovvii váikkuheaddji váilevašvuodaid dihte gieldda huksenberráigeahččueiseváldi sáhttá addit fuomašahhtimiid ja álgit eará lága dahje ásašusaid mearridan doaibmajuiide.

4.4 ÁIDUN

Áidi galgá materiálah, allodaga ja eará olgohámi dáfus heivet birrasii.

Bissovaš áiddi, mii lea gáhta dahje eará oktasaš viidodaga vuostá galgá ráhkadit ollástit dontte dahje huksensaji beallai. Áiddi galgá ráhkadit nu, ahte dat ii hehte johtolaga iige gáhta buhtisin- ja ortnegisdoallama.

Áiddi, mii ii leat ránnjádontte dahje -huksensaji rájás ráhkada ja doallá ortnegis dontte dahje huksensaji hálddašeaddji.

Donttiid dahje huksensajiid gaskasaš áiddi ráhkadeapmai ja bajásdollui leat goappáge dontte dahje huksensaji hálddašeaddjit geatnegasat oassálastit beallái goabbáge, juos geatnegasvuoda earalágan juohkimii ii leat erenoamaš sivva. Juos áššis ii šihttojuvvo, das mearrida huksenberráigeahččueiseváldi.

Áidi mii ráhkaduvvo tontte ala dahje huksensadjái, juos dat ii biddjo rájá ala, galgá sajuštit nu, ahte dat lea šilljuid ortnedemiid dáfus heivvolaš ja vejolaš fuolahit.

4.5 ŠILLJOVIIDODAT/ ŠILLJU

Huksensaji goikkisin doallan

Huksensadji galgá čiegusgoaivut nohkka čiekŋalassii. Arve- ja suddančáziid hehttehusa haga golggaheami galgá ordnet. Giera- ja goikadančáziid ii oaččo golggahit bázahusčáhcebohccái iige vahátlaččat ránnjátontii. Ođđahuksema oktavuodas galgá sajádattevnnegis čilget tontte goikadeami.

Šillju allodatsadji

Šillju allodatsadji galgá vuogáiduvvat birrasa allodasajiide.

Dulvehearkkes guovlluin galget njuoski ráhkadusat leat unnimustá 1 mehtera dovdon alimus dulveallodaga badjelabbos

Ođđa- ja lassihuksema oktavuodas šillju galgá plánet ja ollašuhhtit nu, ahte huksemiin ii lasihuvvo giera- ja arvečáziid gologama tontte ráji badjel ránnjá beallai.

Johtolatordneeamit

Gáhttii dahje geaidnui boahhti laktagis sihke huksensaji siskkáldas ordnedemiin galgá váldit vuhtii johtolatdorvvolašvuoda. Geaidnoláktalohpi galgá leat geaidnohálddahušasovdal huksenlobi miediheami, juos laktin dáhpáhuvvá almmolaš geaidnui.

Eatnanvuloš johtasat ja ráhkadusat

Huksenjsajis ja dan lahkosis eatnanvuloš johtasiid ja ráhkadusaid, mat leat geavahas galgá čilget plánema oktavuodas.

4.6 ČUJUJUSMERKEN

Goas viessu ii ole gáhta, eará johtolagaide dahje tontte siskkáldas johtolatviidoahkii daikke dan njuolgo lagasvuhtii, de čujuhusnummir dahje dan čájeheaddji oahpisteami galgá bidjat giddodahkii doalvu vuodjinjohtolaga álgoeahčái.

Čiehkadálu čujuhusnummira galgá gidde goappáge gáhta dahje johtolaga beallai.

Čujuhusaid ráhkadeamis geavahuvvojit árbevirolaš báikenamat.

Čujuhusnummirastin galgá leat ollašuhthuvvon mañimustá go vistti atnuiváldindárkkisteapmi dahkko.

5. HUKSEN SAJÁDATLÁVVAGUOVLLU OLGGOBEALDE

Huksen

Dán huksenortnega mearrádusaid čuovvut oppalašlávvguovllus sihke heivvolaš osiid bokte buot huksemii.

5.1 HUKSENSADJI

MRL 116 § mielde huksensadji sajádatlávvguovllu olggobealde galgá leat dárkkuhussii vuogas, huksemii dohkálaš ja doarvái stuoris, aŋkke unnimustá 3000 m².

Eará go fásta ássamii dárkkuhuvvon visti galgá leat unnimustá 40 mehtera duohken čuovvovaš eará go fásta ássamii dárkkuhuvvon visttis.

Ođđasit huksema, vuodđodivvuma ja smávva lassihuksema oažžu dahkat dan hehttekeahhtá dan maid ovddabealde dán paragrafas lea mearriduvvon, juos huksensadji bissu seammán.

Dán paragrafa mearrádusat eai heivehuvvo guovllus, gos huksengiiddus lea fámus sajádatláva ráhkadeami várás.

Huksensajis ii oaččo leat dulvevárra ja vistti njuoski ráhkadusaid galgá sáhttit bidjat 1 mehtera allelabui bajimuš dulvečázi allodagas, mii lea diedus ja erenoamáš stealli ráhkakeahhtá huksensadjái.

5.2 HUKSEMA MEARRI

Huksensadjái oažžu hukset eanemustá ovttá váldogeavahanulbmila mielde váldovistti.

Huksensadjái oažžu lassin hukset dan geavahanulbmilii laktáseaddji dálloallovisttiid, mat leat ee. biilastállat, áittit, skajáid, rájuid, geasseáigásaš orrunvisttit sihke geallárat.

Dan lassin maid MRL 116 §:s lea unnimus vejolaš gáibádusain mearriduvvon, lea stuorámus lobálaš huksema mearri

- a) fásta ássanvistebáikki: 10 % tontte viidodagas, goitge eanemustá 500 m²
- b) luopmovistebáikki: 8 % tontte viidodagas, goitge eanemustá 300 m²

Huksen gealláarii ja loktii

Sajádatlávvguovllu olggobealde sáhtta leat lobálaš bidjat vistti váldo geavahanulbmila mielde lanjaid eanagierraga vuolabeallai dahje loktii, juos dáid vuogáiduvvan huksejuvvon birrasii lea vejolaš.

6. HUKSEN GÁDDEAVÁDAHKII

6.1 HUKSEMA SAJÁIDUVVAN JA HEIVEHEAPMI BIRRASII GÁDDEAVÁDAGAS

Huksedettiin gáddeavádahkii galgá erenoamáš fuopmášumi giddet visttiid allodatsadjái, hápmái, olgguldasmateriálaide ja ivdnemii.

Huksensajis galgá eanáš gáddeavádaga šattolašvuodas sealluhit ja dušše hárven lea lobálaš.

Huksensadjái, mii lea gáddeguovllus huksejuvvon luopmovisti ja dasa gulli dálloallovisttit (earret eará sávdni) galget leat soarvvis, hirssas dahje fiellus ja julggabealeivdni galgá leat oppalaš ivnnis beales čohkkes (omd. ránis, ruškat, ruksesruškat, čáhpmat). Govččasmateriála galgá leat čohkkesránis, čáhppes dahje čohkkesruškes filta dahje lavdnji dahje fiellu.

Luopmovisttiid gáhtu hárjeallodat sáhttá leat eanemustá 6.0 mehtera láhttis rehkenaston allodatdásis ja gáhtu álovuohta galgá leat 1:1 — 1:2.

Ássanvistti gáhtu álovuohta galgá leat 1:1 – 1:2,5, ng. doajáhatgáhtut leat lobálaččat ja lovtta ráhkadus oažžu leat 80 cm alladut go vistti hárjeallodat.

Ássanvistti/ vistti gaska gáttis ja sajádat huksensajis galgá leat dakkár, ahte duovdaga lunddolašvuolta vejolašvuodaid mielde seailu. Eará go sávdnevistti gaska gaskačáhceallodaga mielde galgá gáttis goit, juos máinnašuvvon gáibádusa geažil ii eará boađe, leat unnimustá 20 mehtera ja vuolimus láhttedássi unnimustá 2,5 mehtera gaskacáži alldagas dahje unnimustá 1 mehtera badječáhceráji allelabbos (1/50).

Eara sadjái go Deatno-, ja Ohcejogaleahkái oažžu hukset sávdnevistti, man vuodđoviidodat lea eanemustá 16 m². Dan gaska ovdal máinnašuvvon láhkai galgá leat aŋkke unnimustá 20 mehtera. Sávdnevistti huksedettiin Ohcejoga- ja Deatnojogaleahkái leat ovddit mo-meantta njuolggadusat fámus.

Juos eana huksensajis lea dakkár, ahte om. gaskkaid juksama dihte visti loktana bajás ja dánu oidno unohasat guhkás, sáhttá lohpeeiseváldi miedihit spiehkastaga om. gaskkaide. Spiehkastat gáibida dárkkisteami huksensajis.

Duovdaga dáfus árvvolaš muoraid ja mearkkašahtti tontteosit, mat leat luonddulis galgá suddjet bargoeanaáigge fuolalaččat. Huksenberráigeahččueiseváldi sáhttá gáibidit lohpeohcamuša giedáhallama oktavuodas dahje go ohcá huksenbarggu huksejeaddji ráhkadit dárbbaslaš suddjenpláná.

7. ČÁHCEFUOLAHUSA ORDNIEN JA BODNEČÁHCEGUOVLLUIN HUKSEN

7.1 DÁLLODOALLOČAZI DOARVÁIVUOHTA

Ássanvistti várás galgá leat doarvái kvalitehta dáfus heivvolaš dálloalločáhci.

7.2 BÁZAHUSČÁZIID GIEĐAHALLAN

Dehalaš bodnečáhceguovllut: Bázahusčáziid galgá golggahit gieđahallama várás bodnečáhceguovllu olggobeallai oktasaš duolvačáhcelágádussii dahje buot bázahusčáziide galgá leat obbagáivvo, man diehtisvuoda sáhtá gohčit.

Gáddeviidodagain galgá váldit vuhtii, mii bázahusčáhceásahasus ja birassuodjalanmearrádusain gáibiduvvo.

Eanavuodđogieđahallamis galgá ovdanbuktit plána gieldda birasgáhtteneiseváldái (eana-
vuodu čoahkku).

Bázahusčáziid gieđahallamis galgá čuovvut Ohcejoga gieldda birassuodjalanmearrádusaid.

7.3 SIERRAMEARRÁDUSAT DEHALAČČAT BODNEČÁHCEGUOVLLUIDE

Dehalaš bodnečáhceguovlluin oljo- ja boaldámušlihtiid sihke eará várálaš ávdnasiid lihtiid ja rájuid galgá bidjat eatnama ala ja rustet suodjeáldáin ja gáhtusiin.

Dehalaš bodnečáhceguovlluin šilljo- ja parkerenbáikkiid gieračáziid ja suollemasájačáziid beassama botnečáziide galgá eastit. Dađe várás galget leat vuogas rusttegat ja vejolaččat dárbbaslaš lobit.

Huksedettiin dehalaš bodnečáhceguovvluide gáibiduvvo biraseiseválddi čealkámuš.

8. BUORRE HUKSENVUOHKI

Vistti divvumis galgá váldit vuhtii guđege vistti iešvuodaid, iige divvun oáččo erenoamáš vuodustusaid haga dagahit stiilla dáfus álgovuolgalaš visttis spiehk-
kaseaddji loahppabohtosii.

9. HUKSENBARGGU ÁIGÁSAŠ ORTNET

Huksenbarggu áigge lea sivva suddjet šattolašvuoda mii lea. Duovdaga dáfus árvvolaš muoraid ja mearkkašahti tontteosait, mat leat luonddudilis, kulturihistorjjálaš čuoza-
hagat dego godderokkiid, galgá suddjet bargoaeana áigge fuolalaššat. Huksenbearrái-
geahččueiseváldi sáhtá gáibidit lohpeohcamuša gieđahallama oktavuodas dahje go gohcá
huksenbarggu ahte huksejeddji ráhkada dárbbaslaš suddjenplána.

10. BÁZAHUSFUOLAHUS

Bázahusfuolahus dikšojuvvo Ohcejoga gieldda bázahusfuolahusplána mielde.

11. MEARRÁDUSAID GOHCIN, ČUOVVUN, SPIEHKKASEAPMI

11. 1 MEARRÁDUSAIN SPIEHKKASEAPMI

Lohpeeiseváldi sáhtta spiehkcasit dán huksenortnega mearrádusas, juos dat ii mearkkaš ahte mearrádusa ulbmil čielgasit guđđo fuopmáškeahtá.

Go spiehkastuvvo huksensaji unnimus vejolaš sturrodaga, huksema meari dahje gaskkaid guoski mearrádusain gáttiin, de lobi sáhtta mieđihit, juos huksen ii váttásmahte lávema. Ovdal ášši čoavdima galgá skáhppot gielddaráđdehusa dahje, juos čealkámuša addin lea addon eará virgeeiseválddi doaibman, dán čealkámuša.

11.2 FÁPMUIBOAHTIN

Dáinna huksenortnegiin heaittihuvvo _____ gieldda _____ mánu _____
beaivvi 20__ dohkkehuvvon huksenortnet.